

FOLK OG LAND

NR. 9 — 21. ÅRGANG

LØRDAG 6. MAI 1972

LØSSALG KR. 2,—

HAYES's «QUISLING»

V. Rettsoppgjøret: «Quislings siste seir», «tvilsomt», «lite ærefullt», «tåpelighet»

AV RALPH HEWINS

Efter å ha løpt med haren og jaget med hundene på 297 sider fordømmer Paul Hayes etterkrigsoppgjøret (rettsoppgjøret) direkte i kapittel 9 om Quislingsaken.

«Det var tallrike politiske, juridiske og konstitusjonelle problemer som stillet seg iveien for en tilfredsstillende løsning av Quislingsaken», begynner han (side 298). «Den største vanskeligheten var mangel på en effektiv regjering — — Inntil det eksisterte en legal regjering var det åpenbart umulig å reise sak mot den tidligere ministerpresident.»

Følgelig var arrestasjonen av Quisling 9. mai illegal. Videre «hadde man den pin-

«Den norske regjering umuliggjorde en fair rettergang mot Quisling ved å tillate slike juridiske motstandsfigurer som for eksempel Paal Berg å delta i domfellelsen — —»

(Paul M. Hayes)

lige hindring i en provisorisk avtale inngått 8. mai av Quisling og Bjørn Foss, som var blitt bemyndiget av Hjemmefronten til å forhandle om Quislingregjeringens kapitulasjon. Betingelsene i avtalen ble brutt ved arrestasjonen av Quisling den følgende dag. Hindringen ble således feiet tilside ved hjelp av den enkle fremgangsmåte å ignorere dens eksistens.» (Til observasjon for saksøkte og medlemmer av Oslo byrett i Løbergsaken!)

Ifølge sakens natur så innebærer «manglen på en effektiv regjering» og «inntil det eksisterte en legal regjering» også at eksilregjeringen ikke var noen av delene vis å vis hjemlandet Norge før den vendte tilbake. Kort sagt så hadde Elverumsfullmakten og Trondheimskapitulasjonen etterlatt den «midlertidig» og «ineffektiv», forøvrig «illegal», tidligere forsåvidt angikk Norge som stat. I eksilfolkenes fravær hadde suvereniteten gått over til okkupasjonsmakten med erobrernes rett og ifølge internasjonal lov, og Quisling var ikke mere skyldig enn de andre prominente nordmenn i å gjøre det han og hans 100 000 meningsfeller i NS ærlig trodde var til det beste for landet under tidens hårde omstendigheter.

Hayes heller mere salt i the Establishments sår i det følgende: «Nygaardsvoldregjeringens legale myndighet var mildt sagt tvilsom. Utvidelsen av dens funksjon forut for 9. april 1940 hadde vært en direkte krenkelse av Grunnloven. Det var også dens maktovertagelse i de meget forvirrede dager som fulgte etter den tyske invasjon. Gjennom hele krigen var eksilregjeringens konstitusjonelle, om ikke dens opinionsmessige, stilling tvilsom. Ytterligere var flere av dens handlinger i seg selv retslig suspekte. Før krigen hadde Norges straffelov ikke innbefattet dødsstraff — — det var spørsmål om lovligheten av de retrospektive endringer i forræderilovgivningen — — Det er beklage-

lig at ingen av disse problemer ble møtt betryggende av regjeringen som vendte tilbake — — Den linje den fulgte var meget uklok — — lite bedre i visse henseender enn av «kangeroo trials» (vilkårlige domstoler) — — Den norske regjering umuliggjorde en fair rettergang mot Quisling ved å tillate slike juridiske motstandsfigurer som for eksempel Paal Berg å delta i domfellelsen av deres tidligere motstan-

London hyller Tryggve Gran som «en udødelig»

Fra FOLK OG LANDs Londonkorrespondent

«Tryggve Gran er en av de mest neglisjerte skikkelser i det tyvende århundre — en av hovedvitnene i Scottshistorien (Antarktis)», skrev Sunday Telegraph i en spesialartikkel i forbindelse med BBC's TV-utsendelse om den britiske tragedie i 1912.

«Han kom tilbake til sivilisasjonen og lærte å fly. Han skulle ha sluttet seg til rekken av de udødelige — midt mellom Blériot og Lindbergh — som den første som fløy over Nordsjøen», fortsetter artikkelen.

«Dessverre valgte han å gjøre det 5 dager før starten av første verdenskrig, da verdenspressen var opptatt med noe annet. Han sluttet seg til vårt Royal Flying Corps, skjøt ned 17 tyske fly, vant DFC (Distinguished Flying Cross) og ble vervet i det unge Royal Air Force».

I virkeligheten var han den trettende offiser utnevnt i RAF, og nå, 82 år gammel, er han sannsynligvis den eldste overlevende av den kategori. Han er invitert til 60 årsdagen for britisk militærflyvning i juni år, sammen med de få andre overlevende fra det opprinnelige Royal Flying Corps og Royal Naval Air Squadron.

Slik var den mottagelse helten fikk da han var BBC's gjest i mars i forbindelse med TV-premierer på «The

«Europeisk samling»

Quislings ideer som nå skal settes ut i livet

Fra enkelte hold — spesielt innen Høyre, men også innenfor de andre NATO-partiene — agiteres i dag for «det store europeiske fellesskap». Aftenposten minner om i en lederartikkel tirsdag at «ledende politikere begynte å diskutere europeisk samling allerede under krigen». Det kan være av interesse i den forbindelse å

minne om noen innlegg i denne diskusjonen. «Europeisk samling» var nemlig også et hovedpunkt i Quislings planer: «Broderkrigen mellom Storbritannia og Tyskland med bolsjevismen som fornyet tredjemann føles i særlig grad tragisk i våre nordiske land, som er så nøye beslektet både

med Storbritannia og Tyskland . . . Den eneste positive vei (til å redde Europa og sivilisasjonen) er sammensmeltning av britiske, franske og tyske interesser i en føderasjon av Europa . . . for å skaffe interessfellesskap og samarbeid nyttig for alle parter . . . Jeg tillater med å foreslå at den britiske regjering i over-

der Quisling — — Ved å tillate Erik Solem, en tidligere motstander av Quisling å være lagmann under rettssaken (Forts. side 2)

Allerede på et tidlig tidspunkt pekte FRIHETEN på at det jo var Quislings kongstanke dette å samle Europa, men i slutfasen av striden om Romaunionen har begge parter tydeligvis funnet det mest formålstjenlig å tie med en slik kjennsgjering. Vi tror selv ikke at Quisling ville ha sett på den samling av Rest-Europa som man idag tilstreber på et rent økonomisk og materialistisk plan som svarende til sin visjon. Men det får da den enkelte selv domme om. På side 5 redegjør vi nærmere for Quislings innsats på dette felt.

«JUSTISMORD» har plutselig vakt interesse i norsk offentlighet i forbindelse med en mann som ble uskyldig dømt for innbrudd. Men hva da med alle de justismord som ble begått i forbindelse med «retts»oppgjøret, spør advokat Hellixsen i en artikkel på side 5.

SANNHETEN OM TELAVÅG forteller tidligere lensmann Per Lie om i en brosjyre han har utgitt for å forsvare seg og sin avdøde hustru mot grove og uberettigede beskyldninger. Se side 5.

ARTIKLEN OM LIKVIDERINGENE

må utstå denne gang, men kommer igjen i neste nummer. Imidlertid bringer vi meget annet godt stoff. På side 4 finner man som vanlig spesialstoff for ungdommen. Lederen beskjeftiger seg med hetsen i forbindelse med det greske militærstyres jubileum, og i den faste artikkel «I brennpunktet» ser vi litt på hva som egentlig kan hende om Vest-Tyskland ikke ratifiserer ostavtalene. Det siste har sin interesse selvom ratifikasjon allerede nå skulle være vedtatt. Se sidene 2 og 3.

Tryggve Gran som britisk flyver i første verdenskrig.

Hewins om Hayes - -

(forts. fra side 1)

og Berg å være medlem av appellretten, føyet regjeringens håpelighet til mangelen på fast rettslig og konstitusjonell basis for prosessen — Regjeringens handlemåte med en rettergang som det bare kunne bli ett resultat av var realistisk, om enn av tvilsom anstendighet.»

Med hensyn til rettens oppreden dømmer også Hayes hårdt: «Innskrenkninger i hans diett og mangel på mosjon reduserte ham til dårlig fysisk forfatning.» Og: «Hans hustru var i en vanskelig situasjon både personlig og økonomisk, det var ikke før i august at han ble overbevist om at det ikke ville bli satt igang noen rettsak mot henne.»

Mere rammende: «Quisling ble meget mere alvorlig handikappet gjennom — den atmosfære av fiendtlighet rundt ham.» Som hans forsvarer Henrik Bergh, sa: «Her møter oss nå den eienommelighet at det ingen finnes i denne store forsamling som fyller rettssalen, som deler tiltaltes politiske oppfatning, ingen som tilhører den politiske bevegelse, som han har vært leder av. Hverken i domstolen eller ved skranken finnes noen som deler de synsmåter som tiltalte har følt seg kallet til å forfekte. Han har ikke engang det privilegium at hans forsvarer deler hans grunnsyn. Alle jurister av hans parti er avskåret fra å prosedere, hvis de da ikke som tilfellet er med de fleste av dem, likefrem sitter i fengsel.»

Ikke destomindre roser Hayes Quislings siste tale som «en mektig kraftanstrengelse» og berømmer «hans vidunderlige hukommelse».

Og sluttelig innrømmer Hayes: «Om Quisling overdrev sin politiske storsinnhet, så var hans syn på rettergangen ikke desto mindre riktig. Det var en politisk dom. Av alle i retten burde høyesterettsjustitiarius Paal Berg, som hadde spilt en lite ærefull rolle i april 1940, ha vært mest klar over sannheten i det Quisling sa. Kanskje det var Quislings hensikt. Hvis han lykkedes var det hans sluttseir.»

Man kan håpe på at Bergs etterfølgere blant norske jurister, spesielt Terje Wold ihvertfall innrømmer overfor seg selv deres egen «lite ærefulle rolle.» Som jeg skrev i min egen bok: «Jusen var en av de mest komprominerte av alle profesjoner i Norge.» Og den er det fremdeles å dømme etter det skandaløse resultat av Lø-

bergsaken, som også var en «politisk dom».

Det må være til noen trøst for saksøkeren, Hans S. Jacobsen, og hans prosessfullmektig Albert Wiesener, sammen med alle tidligere medlemmer av NS, å ha fått en britisk akademisk fordømmelse av det norske rettsvesen.

For dr. Paul Hayes fra Keble College, Oxford, er ingen «journalist» eller «Quislingforsvarer», slik jeg er blitt etikettert. Han har ikke intervjuet et eneste medlem av NS, slik jeg gjorde det under min biografiske forskning, men er helt avhengig av assistanse fra ledende antiquisling-akademikere, politi og rettsmyndigheter når det gjelder lokal hjelp, slik han selv innrømmer. Under disse omstendigheter kan ingen beskyldte ham for å ha tatt i betraktning synspunkter eller dokumenter fra overlevende NS-medlemmer. Kort sagt, han har blitt helt ut indoktrinert av «jössinger».

Selv da kan han knapt finne et godt ord for Nygaardsvoldregjeringen eller dens etterkrigs juridiske medspillere!

Guðskjelov! Standarden fra førkrigens historiske fakultet ved Oxford er ikke død, å dømme etter Hayes's motvillige fund.

Det ville være hyggelig om man kunne si det samme om de norske historiske og juridiske fakulteter.

Kanskje de vil ta imot vinket fra Hayes om de ikke vil ta imot det fra Hewins. Det er ennå ikke for sent for Arntzen, Andenæs, Skodvin og Riste, og fremfor alle Wold, å forandre tone, ete i seg sine ord og tilstå sine synder. De ville da komme i sant og beste Oxford selskap og de ville kanskje sove bedre om natten. Eller har de fremdeles en slags djevlesk glede i å ha Norge betegnet verden rundt som landet med de 100.000 «forrædere»?

Krever deres skyldkompleks fremdeles at norske familier skal stå delt mot norske familier? Er deres mindreverdighetskompleks så utpreget at de overlevende fra NS og slektninger fremdeles må rammes i hele det norske samfund? Må sannheten lide i det uendelige for å sikre prestisjen, posisjonen og fortjenesten for dem som kom ut «på den riktige siden»? Er det norske Establishment fremdeles for feigt til å erklære et amnesti og således stryke ut den internasjonale strid som rettsoppgjøret har blitt?

Den internasjonale domstol i Strassburg har nå en

Hamsun og Hitler

Herr redaktør!

Takk for Siegfrieds interessante artikkel om Knut Hamsuns besøk i Tyskland i 1943. Er det virkelig ikke mulig å finne ut hvem som har skrevet det nokså troverdige referat, offentliggjort i Agderposten 3. nov. 1945? Sten Sparre Nilson gjengir selvsamme referat etter Arbeiderbladet for 4. august 1959 i sin bok EN ØRN I UVÆR — KNUT HAMSUN OG POLITIKKEN (Gyldendal, Oslo 1960). Det heter der på side 151: «— det foreligger blant annet et referat fra en tysk tolk, dr. Burger, som fulgte samtalen.» «Hamsun kom til Hitler fra journalistkongressen i Wien. Han var i følge med rikspresesjef Dietrich og en nordmann fungerte som tolk. Da Hamsun ønsket å bruke sin norske tolk, ble Hitlers egen tolk vist inn i et bakværelse som var skilt fra møtesalongen ved et teppe.» Nilson henviser også til Otto Dietrichs bok 12 JAHRE MIT HITLER (Isar Verlag, München/Atlas Verlag, Köln 1955). Jeg siterer fra boken: «Ich habe es nur einmal erlebt, dass ein ausländischer Besucher ihm (Hitler) das Konzept verdarb. Es war — — Knut Hamsun, der als achtzigjähriger schwerhörig war und deshalb während der Unterhaltung auf dem Obersalzberg, bewusst oder unbewusst, Hitler in die Rede fiel und seine Beschwerden über das Auftreten der deutschen Zivilverwaltung in Norwegen so drastisch und unbekümmert zum Ausdruck brachte, dass Hitler die Unterredung kurz abbrach. Als der alte Herr gegangen war, gab Hitler seiner Empörung unbeherrschter Ausdruck. Es vergingen Tage, bis er die Aussprache verdaut hatte».

(Jeg har bare opplevet en eneste gang at en utenlandsk besøkende ødela konseptet for ham (Hitler). Det var — — Knut Hamsun, der som åttiåring var tunghørt og derfor under samtalen på Obersalzberg, bevisst eller ubevisst avbrøt Hitler og bragte i Norge så drastisk og ubekymret til uttrykk at Hitler raskt avbrøt samtalen. Da den gamle herre var gått, ga Hitler ubehersket uttrykk for sin opprørhet. Det gikk dager før han hadde fordøyet samtalen.)

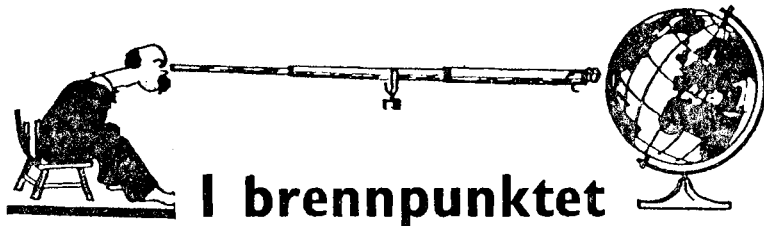
Ja, den Hamsun!
Lübeck 26. mars 1972.

Tysk Hamsunbeundrer

enda mere håndgriplig sak å overveie.

SLUTT

Ralph Hewins,
MA, Modern History,
Oxford

I brennpunktet

Hadde vi selv vært representant for fridemokratene (FDP) i den vesttyske forbundsdag ville vi sett med bange anelser på muligheten for fortsatt politisk liv ved neste forbundsdagsvalg etter valgresultatet i Baden-Württemberg. Riktignok klarte partiet en liten fremgang i forhold til siste forbundsdagsvalg, mens det var klar og stor tilbakegang fra siste delstatsvalg, men så var det da også fra sosialdemokratiske side gjort alt hva gjøres kunne for å oppnå et slikt resultat. Det gikk faktisk så vidt at sosialdemokratiske hovedtalere med rikspolitisk bakgrunn mere talte FDP's sak enn eget partis. Så det er neppe tvil om at mange sosialdemokratiske velgere ved dette valg ofret seg for den fridemokratiske partner i den hensikt å redde østavtalene og dermed regjeringen Brandt. Men FDP kan naturligvis ikke regne med disse velgere ved forbundsdagsvalget. Dertil kommer at nok en del kristeligdemokratiske velgere også stemte med FDP fordi de var enige i østavtalene. Heller ikke disse velgere vil FDP kunne regne med å beholde. Og da rykker 5 % sperregrensen rystende nær.

Når dette leses vil vel den første avstemning om ratifikasjon av østavtalene i forbundsdagen ha klarlagt om representantene for FDP holder seg til valgets falske prosenttall eller om de regner som vi har gjort ovenfor og forsøker å sikre en politisk fremtid ved å hoppe over til CDU og stemme mot østavtalene.

Det er derfor ikke dette vi skal beskjeftige oss med her, men med den skremseltaktikk sosialdemokratene og dets lillebror benyttet for å påvirke velgerne under delstatsvalget i Baden-Württemberg. Vi sikter til propagandaen om hva det vil skje med Bundesrepublikken hvis ikke Brandt-Scheel får trumfet igjennom østavtalene i den form de nå foreligger. Den tyske NATIONALZEITUNG beskjeftiger seg med det og skriver, etter vår mening ganske riktig:

«Hva skjer det hvis det ikke kommer til ratifisering av Moskva- og Warszawa-avtalene? Svaret er: i n t e t. Sovjet vil en kortere tid tillate sin satellitt i Pankow noen små sjikaner omkring Vest-Berlin og ved sonegrensen. Forøvrig vil Kremledel-

sen fortsatt anstrenge seg iherdig for å få istand en «europaisk sikkerhetskonferanse. Som det forlyder fra Washington er lettelsler i tilgangen til Berlin en forutsetning for en videre «avspenningspolitikk». Sovjet-samveldet vil helt sikkert ikke foreta seg noe i Europa som på det nåværende tidspunkt kan bety en konfrontasjon med Vesten. Men da nettopp østavtalene ennå ikke har noen gyldighet, befinner nå som før USA og ikke Sovjetsamveldet seg i rollen som beskyttelsesmakt for Bundesrepublik Deutschland.»

Vi tror bladet er inne på noe vesentlig her, for trass i all den hektiske opprustning i Sovjetsamveldet, som bl. a. har bragt Norge i en uholdbar stilling, så ønsker det fremfor noen annen en foreløpig avspenning på bakgrunn av tilnærmingen mellom USA og Kina og fordi det er så opptatt annet steds at det ikke kan ofre krefter på en annen front i Europa. Derfor er det den meget omtalte «europaiske sikkerhetskonferanse» som er hovedformålet. Og sovjetlederne vet bedre enn noen at noen slik ikke kan komme istand uten at forholdet til Vest-Tyskland er ordnet på en eller annen måte. Går det ikke å få både i pose og sekk slik som i de brandtske østavtaler, så er Sovjetsamveldet sikkerlig beredt til å gi et bedre bud til en CDU-regjering som måtte etterfølge Brandts.

Det skal sannelig bli interessant å følge utviklingen.
Politicus

Otto C. Olsen in memoriam

«Minns det, ni, som i de trygga
husen
bryta lugnt ert bröd,
eder ro är köpt med pris av
tusen
tappra hjärtans död!

(Jarl Hemmer)

En kjent og avholdt tidligere NS-mann, Otto C. Olsen, Jevnaker, gikk bort tidlig i år etter lengere tids sykdom.

(Forts. side 3)

K J Ø P E S

NS-merker, Quisling-frimerker, bøker og tidsskrifter utgitt av NS. God betaling. Henv. Folk og Lands eksp.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Et diktatur jubilerer

De såkalte demokratiske stater — deriblant Norges — hykleri overgår enhver forstand og det er nesten utrolig at folk flest ikke oppfatter det. Det skyldes vel kanskje helst at det hele er så gjennomført og innarbeidet og så understøttet av en, på dette punkt iallfall, ensrettet presse at hjernevasken er fullendt.

I den senere tid har man påny fått et eksempel på dette hykleri. Vi sikter til den oppblussende hets mot Hellas, hvis oberstdiktatur feiret 5-årsjubileum. Vi kan selv beherske vår begeistring for mange sider ved det greske militærdiktatur. Men hva er det nå for slags mentalitet å hetse og rase, tilogmed statlig, mot små land som Hellas og Portugal, når man samtidig pleier vennskapelige og «kulturelle» forbindelser med makthaverne i Kreml og andre kommunistiske diktaturstater?

Dertil kommer da også dette at Hellas jo er en i dagens situasjon meget viktig forbundsfelle i det NATO Norge bygger hele sin eksistens på, og er assosiert det EEC som det politiske Norge setter sin lit til i økonomisk henseende. Hva er det da for slags utenrikspolitikk å gjøre nettopp dette land til offentlig skyteskive i en demokratisk skytekonkurranse? Det kan Sverige gjøre som ikke er bundet hverken til NATO eller Romaunionen, men akkurat her kan vi ikke si at vi synes nordisk samarbeide er på sin plass hvis man da vil fortsette den gamle politikk.

Men fremfor alt vil vel noen og hver synes at nettopp Norge burde gå litt stillere i dørene når det er snakk om dårlig behandling av politiske motstandere, hovedanklagen mot det greske militærdiktatur. For det er jo vitterlig ikke mere enn omkring 25 år siden de norske såkalte demokratiske styresmakter eksellerte i prosesser, fengslinger og direkte mishandling av et etter folkemengden så uhørt stort antall politisk misliebige at de greske militærdiktatorer blir stående der som de reneste sinker. Man grep enndog til bokbrenning og til direkte og voldelig knebling av det frie ord. Jfr. f. eks. Fanebustsaken. Og i denne forbindelse bør man kanskje også huske på at Hellas da oberstene grep makten var i full oppløsning og stod på randen av et kommunistisk kup med støtte fra Sovjetsamveldet og dets satelliter. Oberstene så vel på motstanderne som en slags «landssvikere» og behandlet dem da etter gammel norsk demokratisk oppskrift. Og hva galt kan det da være sett ut fra det norske Establishments syn og praksis å fare slik frem, og det i så ringe utstrekning i forhold til i Norge som det oberstene vitterlig har gjort?

Som alle noenlunde orienterte bør vite gikk Nasjonal Samling ikke inn for noe diktatur, det være seg militært eller noe annet. Det ville riktignok ha en sterk regjering «uavhengig av partipolitikk», men det er vel ingen som for alvor vil påstå at et demokrati ikke kan eksistere uten politiske partier? NS ville bygge på folkerepresentasjon gjennom yrkene og vel å merke på valgte representanter, og vi skulle tro at det er en vel så demokratisk ordning som svindlen med partier styrt av en liten diktatorisk klikk. At Quisling under okkupasjonen og i sakens natur ble tvunget inn i en stilling hvor han måtte treffe avgjørelser av egen maktfullkommenhet rokker ikke ved hva vi foran har anført.

Men rent bortsett fra dette rent prinsipielle syn på diktatur, som Quisling selv ofte understreket i sine taler og som vi fremdeles har, så hender det jo naturligvis at man

In memoriam —

(Forts. fra side 2)

Han var født i 1904 i Oslo og tok der eksamen ved Handelsgymnasiet, men hans hu stod til landet, og da han giftet seg og hans hustru, som forøvrig var utdannet som sykepleierske, så likedan på det, kjøpte de seg en gård i Jevnaker. Ved siden av arbeidet som gårdbruker, bygget han også i 1951 et privat sykehjem, som hans hustru drev. I 1967—68 fikk sykehjemmet et nybygg slik at det nå har 56 pasientsenger og 14 senger for betjening.

Otto C. Olsen var en ekte idealist som med liv og sjel gikk inn også for den politikk han trodde på. Under okkupasjonen var han en tid organisasjonsleder ved fylkesstaben i Hedmark og Oppland og var senere knyttet til NSUF som idrettsleder i Ungdomsførerens stab. Til fronttjeneste meldte han seg en rekke ganger, men først tredje gang, i 1944, lykkedes det. Imidlertid sluttet krigen før han kom til fronten. Som belønning for det man skulle tro var en offervillig og uselvsk innsats for fedrelandet, fikk han ingen takk, men tvertimot 8 års tvangsarbeide.

Otto C. var en sentral figur i den store vennekrets, og gjennom en lang rekke år samledes vennene hver høst i hans hjem. For dem alle er hans bortgang et dypt og smertelig savn. Den vennesele mann med det gode humør og det idealistiske syn på liv og hendelser vil leve i minnet hos dem alle.
O.M.

tvinges til å velge mellom to former for diktatur. I Hellas truet det kommunistiske diktatur — og truer den dag idag — og valget stod mellom dette diktatur og militærdiktatur. Vi foretrekker faktisk det siste.

Hva Norge angår, så har vi visselig i øyeblikket ikke behov for et valg mellom to diktaturer. Men den som ikke ser at det også her etter hvert trekker opp truende skyer på himlen, må være blind. Rettsordnen er i full oppløsning etter at den ble så dødelig såret i 1945 og årene fremover. Samfundsordnen og moral synker hen på grunn av politikernes — og dermed også politiets og rettsvesnets — lefling med de oppløsende krefter. Og det faktisk i demokratiets misbrukte navn! Også her kan valget komme til å stå mellom et gatens diktatur eller et annet, som dog vil bære i seg kimen til å overleve for folk og land. Vi er ikke i tvil om hva vi DA ville velge.

Forbundets årsmøte

Samarbeide med Universitetet i Bergen om pågående forskningsarbeide.

Forbundet for Sosial Oppreisning hadde sitt årsmøte i Oslo 28. april. Møtet, som ble ledet av formannen Anders Hafskjold, var godt besøkt.

Årsberetningen, som ble enstemmig godkjent, omtalte bl. a. et samarbeide som var innledet med Universitetet i Bergen som driver et omfattende forskningsarbeide omkring NS-medlemskapet og forholdene under og etter okkupasjonen («Rettsoppjøret»). En rekke studenter har dels fullført og dels arbeider de med hovedoppgaver hentet fra denne emnekrets, liksom det har pågått og pågår et arbeide med intervjuer av tidligere NS-medlemmer i forskningsøyemed. Dette siste arbeide drives av Sosiologisk Institutt ved Bergensuniversitetet.

Videre ble det enstemmig gitt decharge for regnskapet for 1971.

Ved valgene ble såvel formann og nestformann, samt de uttredende styremedlem-

mer gjenvalgt, slik at styret nå består av: Anders Hafskjold, Lier, formann. Georg Stray, Kristiansand, nestformann, Martin Kjeldaas, Oslo, J. Engebretsen, Skien, Hans S. Jacobsen, Oslo, Paul J. Ring. Lomen, Jac. Skylstad, Trondheim, Fridtjov Bakke, Skodje, Thorleif Gran, Sande og Solveig Stang, Oslo. Revisor er Alf Gleng, Oslo og formann i valgkomiteén Kåre Hauge-rud, Oslo.

Man drøftet ellers en rekke aktuelle spørsmål, bl.a. ble det gjort nærmere rede for det arbeide Instituttet for Samtidshistorie har utført og for de foreliggende planer for fortsatt forskningsarbeide og bokutgivelse.

Efter møtet var det selskapeleg samvær hvor gamle vennskap og bekjentskaper ble frisket opp. Det ville være å ønske, ikke minst for deres egen skyld, at enda flere fant veien til disse givende årsmøter.

England og Norge

Også i 1914 ville CHURCHILL okkupere norske havner

Den kjente britiske militærskribent T. K. Derry har i AFTENPOSTEN i mars år i en artikkelserie behandlet to britiske bøker som handler om «Churchills fiaskoer». Vi har her i bladet ved flere anledninger behandlet også dette emne, så meget av det Derry skriver på basis av de to bøker vil jo være kjent. Men vi har festet oss spesielt ved et avsnitt i det Derry skriver, fordi det kanskje kan fortelle naive Englandsbeundrere at stormakter og deres statsmenn, spesielt de av eventyrtrypen Churchill, ingenlunde tar moralske hensyn når det gjelder de små stater. Right or Wrong, my Country, er slagordet.

Det finnes visst fremdeles dem, som villedet av norske historikere og norsk presse m.v. ikke tror på onde hensikter mot Norge fra vestmaktens side forut for den tyske okkupasjon og at det faktisk var disse planer som utløste den tyske aksjon. Kanskje det kan virke opplysende på dem at Derry slår fast at også i første verdenskrig var slike planer høyst aktuelle og at også dengang var den i Norge sterkt hyladede Churchill hovedfiguren bak planene. Derry skriver herom:

«Sjøkrigen i 1914—15 er

blitt utførlig beskrevet av professor Marder i hans mesterlige verk «From the Dreadnought to Scapa Flow». En liten detalj som kan interessere nordmennene er at Egersund her ble fremhevet som det første av fire punkter i Skandinavia som man fant «passende som oversjøiske baser for offensiv aksjon mot Tyskland, et spørsmål som Churchill og Asquith ga ordre om å gjøre til gjenstand for felles marine- og krigsstudier fire dager før fiendtlighetene begynte.»

Fortsatt høyst aktuelt

I et gammelt NS MÅNEDSHEFTE fra desember 1942 finner vi dette lille dikt av Kåre Bjørgen:

Ein gong ein norrøn vår skal koma med livskraft over all forstand, då norsk natur og folk skal vekse isaman til eit beilagt land.

*Kvar ungdomslengt som eldfull
blenkte*

og sløttest ut i Noregs natt i strid mot svik og dvergemakter, til evig liv skal tendrast att.

K J Ø P E S

Bjørn Vardaas: Rettsliv og rettsstat; De utstøtte P. Harsem: Utrolig, men sant. Henv. Folk og Lands eksp.

FOR UNGDOMMEN

Red.: Erik Rune Hansen

*Men nye slekter fødest der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring huset.*

Rød Arbeiderfront 1. Mai

Hva de vil — hva vi vil!

«Siden 1968 har Rød Arbeiderfront samlet folk som ikke ville la DNA/LO-ledelsen få monopol på 1. Mai. Mot DNA-toppens tivoli og borgerlige floskeltaler satte Rød Arbeiderfront demonstrasjoner for folkets krav, den internasjonale solidariteten og 1. Mai som kampdag.

Dette har gitt oppslutning. I fjor var det Rød Arbeiderfronttog nær 30 steder. I de tre største byene samlet disse togene mer enn andre demonstrasjoner til sammen! Bare i Oslo gikk nær 5000 med Rød Arbeiderfront, mot under 3000 i DNA's tog. I år var det alt i begynnelsen av april klart at det blir Rød Arbeiderfront over 60 steder.»

Slik var innledningen til R.A.F.'s 1. Mai paroler. Og slik var parolene og hva vi mente om dem:

«Kamp mot EEC — Nei til salg av Norge.»

Et så godt og patriotisk opprop kan vi ikke annet enn være hjertens enige i. Kampen imot internasjonalt E.E.C. må være en hovedoppgave, også for oss.

«Kamp mot dyrtid og forverring.» At prisstigningen og lønnsoppgjøret ikke har vært til glede for oss vanlige arbeidere er opplagt. Men bare å kreve, uten å være klar over at en «forverring» kanskje kan være nødvendig, er farlig for oss alle.

«Kamp mot monopol-kapitalen». Under denne parolen går R.A.F. til angrep på de store monopolene, som de antar står bak EEC. Dette har de nok rett i, selv om vi gjerne skulle ha fortalt de røde hvem som dirigerer disse monopolene.

«Kamp mot klassesamarbeid». Til dette sier vi med Vidkun Quisling i hans første politiske program: «Ned med klassekampforkynnerne og partipolitikerne. Ikke høyrepolitikk eller venstrepolitikk, bondepolitikk eller arbeiderpolitikk, ikke borgerlig politikk eller sosialistisk-kommunistisk politikk, men nasjonal politikk: Det heles vel. Leve samarbeidet, lojalitet og tro. Forståelsen av at alles vel er den enkel-

tes vel; lojalitet mot fedrelandet i tro på vår misjon i verden.»

«Kamp mot imperialismen». Denne parolen fortsatte: «— overalt i verden (enten det er den tyske imperialismen som truer oss fra EEC, den amerikanske imperialismen som rammer Indo-Kinas folk, eller den Sovjet-imperialismen som rammer Tsjekkoslovakiske og polske arbeidere) — En sjølsagt ting på arbeidernes

internasjonale kampdag.»

Dette er jo kjente toner. Vi er vel ikke alt for uenige selv om vi sikkert kunne føye til et par vers i klagesangen om imperialistiske stater!

Som man vil oppdage er meningsforskjellene ikke altfor markerte. Men for oss er 1. mai ikke spesielt arbeidernes dag, men arbeidets! — Og den viktigste dagen i mai har vi ennå foran oss!

E. R. H.

«Tilbake til naturen»

I Folk og Land skriver «Arius» om mitt skrift «Tilbake til naturen» og i noen grad stiller han seg kritisk til det menneskebilde han mener å finne i mine skrifter. Han ønsker en tydeligere understrekning av den kvalitative forskjell mellom mennesker og dyr og han mener at denne kvalitative forskjell bl. a. består i at mennesket har evne til abstrakt tenkning, til rasjonelle valg og at det har en vilje. Han forkaster et menneskesyn som gjør mennesket til viljeløs robot og sier at hvis det var slik, kunne man bare la alt seile sin egen sjø og la instinktene selv rydde opp.

La oss her la ligge det gamle og vanskelige problem innenfor filosofien om viljens frihet. Ikke bare fordi det er så vanskelig, men også fordi det kanskje er overflødig. Vi kan nemlig oppfatte viljen som den del av instinktene som i enhver situasjon gjør seg mest gjeldende. Dette høres naturligvis helt avskyelig ut for Arius, men vil kanskje ikke være det når han har sett nærmere på hva det er jeg kaller instinkter hos mennesket. Jeg oppfatter forøvrig hele Arius's kritikk som resultat av misforståelser på dette punkt.

I mitt menneskebilde har mennesket evne til abstrakt tenkning, kfr. «Samfundets grunnvoll» side 16. Det har også evne til rasjonelle valg (men slike kan bare bli til gagn når de gjøres på grunnlag av rett innsikt) kfr. «Germanernes . . .» side 10, «Tilbake til naturen» side 12. Mennesket har videre behov for mening i tilværelsen. «Tilbake til naturen» side 12,

og videre også behov for overblikk og innsikt, kfr. «Germanernes . . .» side 10, «Tilbake til naturen» side 12. Mennesket har videre behov for mening i tilværelsen, «Tilbake til naturen» side 12, og videre også behov for overblikk og innsikt, «Germanernes . . .» side 6. Det har unngått Arius at jeg kaller også dette for instinkter. De menkelige instinkter er således ikke bare de animalske instinkter, men også tilbøyeligheter som vi kunne sammenfatte under betegnelsen «menneskeånden», kfr. «Tilbake til naturen» side 12. Når det er slik, blir det ikke tale om å la alt seile sin egen sjø, for tanke, kunnskapssøken, fornuft, livssyn og «vilje» blir da helt vesentlige deler av den historiske prosess.

I mitt historiesyn tillegges menneskeånden en meget vesentlig og selvstendig plass. Den kan operere såpass fritt at den kan lede menneskene ut i forvirring. Det vil si til ødeleggende konflikt med sine animalske instinkter, og da med bare disharmoni og lidelse som resultat. Se f.eks. «Germanernes . . .» side 7. Et eksempel på dette er nettopp det som Arius trekker frem fra mitt skrift «Tilbake til naturen» og kaller en overdrivelse som senker nivået. Det gjelder en følge av det åndsprodukt som kalles toleranse og denne forvirrings resultat: «Hos mennesket så vel som hos dyr kan det konstateres at fremmedes nærvær fører til høyt blodtrykk, indresekretoriske forstyrrelser og kretsløpsykdommer, og de har ofte døden til følge». — Men saken er at mennesket har et

Erik Rune Hansen:

UNGDOM — SØK VIDERE!

Det kan være fristende å spørre dagens demokrater om hva de egentlig mener å ha oppnådd med sitt samfunns-system, siden de knuste Nasjonal-socialismen i -45. Det første en demokrat ville svare er trolig et uforstående — «Vi har det da så godt». Ja, materielt sett har flesteparten idag det godt — men det er intet mål for et samfunns verdi! Et verdifullt samfunn må ha en fremtid!

Et lands fremtid gjenspeiles i dets ungdom. Vi vet hva som er iferd med å skje med den norske. Demokratisk svar på dette er — «Det er mye bra ungdom, også!» Det må da ligge mye resignasjon og selvbedrag i det ordet — «også». De må da forstå at de er på feil spor! I folkeskolen hiernevasker man barn for å få dem til å bli gode demokrater. De lærer:

— at alle raser er like gode. «Mye er forskjellig, men inni er vi like.» (Beviset på denne naive påstand finner man i at Norge har undertegnet en F.N.-traktat.) Som i diktaturland blir forskere, som har kommet til andre konklusjoner, effektivt boikotet.

— at nasjonalfølelsen skal begrenses til å gjelde barne-tog 17. Mai. (Nasjonal aktivitet utover dette er sjåvinisme og fører til hat og krig.)

— om alle menneskers rettigheter. (Men ikke om deres plikter)

— at V. Quisling var en landsforræder og en tyskerlakei. Han ba tyskerne kom-

nervesystem som er autonomt. Det vil si at det ikke er underlagt kontroll av tanke, fornuft, innsikt etc. Når derfor menneskets åndsliv ikke har fått utgangspunkt i rett innsikt, blir mennesket sin egen fiende, for mennesket er en totalitet av animalske og spesifikt menneskelige instinkter. I dag er det gitt oss nye muligheter til rett innsikt i den totale menneskenatur gjennom vitenskaper som etologi og genetik og videre mulighet til innsikt i menneskets plass i den totale livssammenheng gjennom økologien. På dette grunnlag kan et nytt åndsliv føre oss tilbake til harmoni, hvilket vil si et liv i overensstemmelse med både de animalske og de åndelige instinkter.

Det gjelder nu bare å handle før det er for sent, og på dette område er det NUF har sin store oppgave.

Olav Hoaaas

me og okkupere Norge, slik at han selv skulle få makt. (Nå, etter at flere historikere har påvist at Quisling så langt fra smisket for okkupanten, men derimot førte sin egen krig for Norges frihet — har man gjort en liten vri. Grunnen til det dårlige forholdet mellom Quisling og Terboven, var at Quisling var «ubrukkelig». Selvsagt ikke ubrukkelig i den forstand at han ikke ville samarbeide — Nei, han var rett og slett for dum!)

— at Nazismen og fascismen var politiserte forbryterbander. Deres fag var å krige, deres hobby var å torturere og deres mål var å utrydde alle jøder. (Vi skal ikke kommentere tåpelighetene nærmere, bare minne om hva som nå skjer i et land som tidligere var styrt av en av «bandene». I Italia roper man atter engang på Mussolini.)

Det endelige resultat av dette og meget mere til, er de perfekte demokrater — en degenerert ungdom. De blir stresset av poeng- og statusjag allerede i ungdomsskolen. De beruser seg med stoffer, som ikke engang rødsprit-adelen på Anker-torget ville turt å røre. Dette er også «kjekk ungdom». Ungdom, som er offer for det samfunn hvori «vi har det så godt». Ungdom fratatt alle «ekte» verdier, men som ikke alle har sluttet å søke etter nye. Hva er det de finner? Mange finner ingenting. Ingen verdier, ingen mening med livet — ingenting. De blir våre tapere — vrak i demokratiets kjølvann. Mange glir inn i samfunnet. De blir skikkelige samfunnsborgere. De resignerer og gir opp å søke etter annet enn status og penger. Livets mål blir en leilighet i det «rette strøket», der en ny miljøfattig blokk av glass og betong er reist.

Men mange famler fortsatt etter en positiv livsanskuelse. De ser utover demokratiens grenser. De finner land hvor status-syken er blitt helbredet av livsverdier. De finner land hvor misunnelse og splid er blitt erstattet med en ekte fellesskapsfølelse. Disse land tiltaler ungdommen og så svelger de råtten denne asiatiske form for nasjonal sosialisme. De leser entusiastisk i Mao's røde bok — den asiatiske etterligning av «Mein Kampf» — og de tror de har funnet sannheten. De har blitt degenererte nasjonal-socialister. P.g.a. demokratens effektive løgnpropaganda, er de også paradoksalt nok, blitt fi-

(Forts. side 7)

NOE SOM IKKE BØR GLEMMES I DAGENS STRID:

Det var Quisling som fostret tanken om et samlet Europa

Oversikt over hans innsats og hans utkast til Europapakt

Vi vet at det for mange tidligere NS-folk nok er et tankekors dette med at skjønt alle sunde nasjonale instinkter idag må gjøre at de ser med den største skepsis på Romaunionen (EF), så lar det seg jo ikke bestride at Vidkun Quisling helt fra 20—30-årene arbeidet for Europa samlet omkring de nordiske, eller kanskje heller germanske land. Og smaker da ikke Romaunionen iallfall av fisk?

Vi skal ikke her forsøke å påvirke noen hverken i den ene eller den annen retning, men vi synes det er riktig nå da stridens bølger går høyt om hvorvidt og hvorledes Europa bør samles at Vidkun Quislings innsats i denne sak legges frem igjen selv om nok dagens EF-forsvarere innen Høyre og Arbeiderpartiet + Seip vel ikke setter særlig pris på å bli minnet om det.

Allerede i sitt første offentliggjorte politiske program, som han la frem i den store programartikkel i TIDENS TEGN 24. mai 1930 «Politiske tanker ved Fridtjof Nansens død» kom Quisling inn på spørsmålet om en samling av Europa, men han slo også der fast at uten bolsjevismens nedkjempelse i Russland var en europeisk samling ikke mulig. Og veien måtte også gå om en «nordisk entente».

I 1931 sendte så Quisling ut en appell til alle folk av norsk avstammning og tilhørende den samme felles kulturkrets, om en Nordisk Folkereisning til vern om Vestens kultur og sivilisasjon, om samlet å møte den stadig voksende trussel fra det russisk-asiatiske velde i øst.

Fem år senere på Nasjonal Samlings store Riksmøte i 1936 ble det formet en ny, forsterket appell om et STORNORDISK SAMBAND, sendt til nasjonale ledere i de forskjellige land.

Efter utbruddet av annen verdenskrig, sendte Quisling 11. oktober 1939 følgende telegram til statsminister Chamberlain, med en lignende appell:

«Da jeg i 1927 hadde i oppdrag å vareta de britiske interesser i Russland, tillater jeg meg å henvende meg til Deres Excellenca, og vet at jeg uttaler tanken til nesten alle i de nordiske land, når jeg sier at brorkrigen mellom Storbritannia og Tyskland, med bolsjevismen som tertius gaudens,

(Forts. side 7)

«Justismord»

AV ADVOKAT SVERRE HELLIKSEN

Det har blitt endel oppstyr i pressen etter at det kom for dagen at norsk rettsvesen hadde begått et såkalt justismord igjen. En mann ble dømt for en forbrytelse og sonet straffen, men så bekjente en annen at det nok var han som var forbryteren. Innsendere i pressen korset seg over at noe slikt kunne hende og hvem annen enn vår gamle kjenning og iherdige forsvarer av «retts»-oppgjøret, medlem av Kretsen, O. H. Christophersen stod frem i hofforganet Aftenposten og gråt bitre tårer over dette siste justismordet.

I den anledning sendte advokat Sverre Helliksen Aftenposten en artikkel, som bladet imidlertid omgående returnerte med bl. a. denne bemerkning: «Deres utrettelige forsøk på å få tatt rettsoppjøret etter siste krig opp til ny drøftelse gjør det nødvendig for meg (sjefredaktør Hans Vatne) å tilføye at fremstøt for en revurdering bør fremmes på annen måte enn gjennom Aftenposten hvis redaksjon ikke er villig til å bidra til en ny opprivende strid om disse ting.»

Og så folder vel da dette hyklerske blad sine svarte hender. For bedre enn «en ny opprivende strid om disse ting» er det nok å la uretten hvile — og «justismordene» altså bli stående ubøtet.

Vi gjengir her Sverre Hellihsens artikkel:

Aftenposten har 10/4-72 en artikkel av H.O. Christophersen om justismord. Den angår en mann som ble dømt til seks måneders fengsel for et innbrudd han ikke har gjort. Dommen var altså ulovlig. Skal ikke da påtalemyndighet og domstol ha ansvar for den uskyldig dømte? Tenk da om det hadde vært en dødsdom over en uskyldig! Klage mot «den hellige treenighet av ekspert, aktor og dommer» kan være vanskelig å fremme. Riksadvokat Dorenfeldt svarer i Aftenposten 11. april at undersøkelser ble anstillet. De sakkyndige hadde gitt uttrykk for «at byretten hadde oppfattet dem for kategorisk», men den uskyldig dømte vedtok dommen.

En slik risiko er ifølge Christophersen ikke samfundsmessig tilfredsstillende. Det må kunne stilles krav til en dommer «som forvalter av det sunde indisium». Har det vært i funksjon? Og man kan spørre om situasjonen ville ha vært mere betryggende for en uskyldig dødsdømt som ble henrettet før han selv kunne klargjøre sin uskyld. Men enten det foreligger dødsdom eller annen dom, så dekker betegnelsen «justismord» begge. Det fremgår bl. a. av den franske Dreyfusdom, som ikke var

(Forts. side 6)

Også om Telavåg er sannheten en annen

Daværende lensmann Per Lie sender ut brosjyre om hva som virkelig foregikk

Et nytt bevis på hvorledes våre samtidshistorikere — rettelig burde vi vel her ha brukt anførselstegn — omgås sannheten leverer Per Lie i en liten brosjyre han har utgitt: «Sannheten om Telavågaffæren 1942.»

Og Per Lie har sannelig god grunn til å ønske sannheten frem eftersom han og hans avdøde hustru uten noen slags grunn er plasert av samtidshistorikere som sentrale figurer i affæren. Lie var dengang lensmann i Fjell — noe som i og for seg burde ha fått ryktesmedene til å gå litt varsomt frem eftersom Telavåg jo tilhører det daværende Sund og ikke Fjell — og hans hustru drev et lite landhandleri i Fjell. Ryktene om lensmann Lies og hans hustru Rakel Lies hovedandel for det som hendte i Telavåg ble først lagt frem for offentligheten i en bok om Telavåg forfattet av dr. Konrad Birkhaug, og han mente vel å kunne fabulere trygt og fritt med andres navn og rykter eftersom Rakel Lie var død da boken ble utgitt og Per Lie «satt inne» som såkalt landssviker og ikke kunne ta til gjemmel da. Det dr. Birkhaug serverte ble også brukt av senere samtidshistorikere. Slike er som kjent ofte ikke så nøye med kildene.

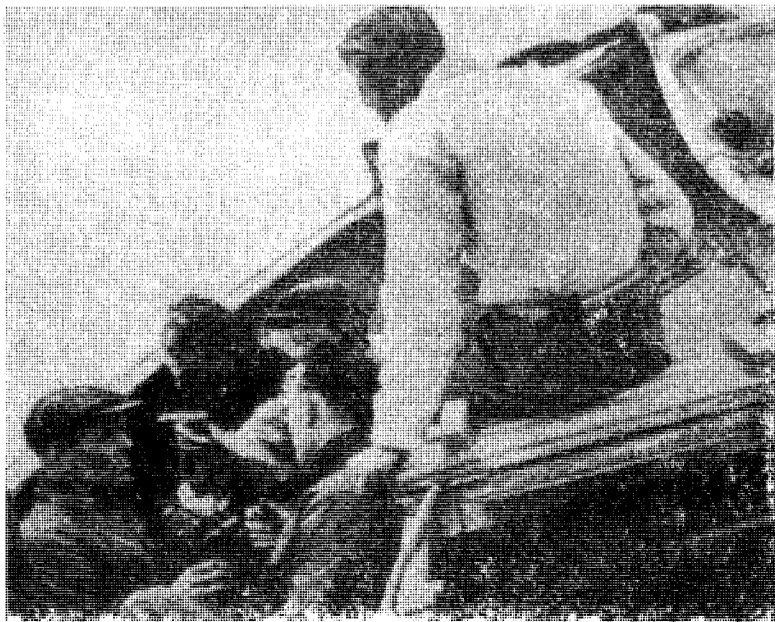
Dr. Birkhaug fortalte at Rakel Lies landhandleri var den reneste spionsentral for tyskerne og at det var der man på det vis gjennom kunder fra Telavåg fikk rede på at så mange dro over til England via Telavåg. Hun holdt sin mann, lensmannen i Fjell underrettet og denne sendte da statspolitibetjent B... — til Telavåg, noe som ledet til den sørgelige affære.

Dette er bare en sterkt for-

kortet versjon av alt det dr. Birkhaug ved å berette om ekteparet Lie, og like uefterrettelig er det alt sammen avslører Per Lie i sin brosjyre, som han har sørget for å sende til biblioteker, stortingsmenn og en rekke andre instanser. Også avisene, men kjenner vi dem rett så gir de neppe lyd fra seg. Rakel Lies forretning hadde i sakens og veiforholdenes natur ikke kunder fra Telavåg og den var da heller ikke «nazistisk spionsentral». Statspolitibetjent B... var ikke lensmann Lies underordnede og ble da heller ikke sendt til Telavåg av ham. Lies brosjyre bringer statspolitibetjent B...s egen forklaring om hvorledes det hele foregikk, og vi skal gjengi det kortelig her:

En dag tidlig på våren 1942 innfant det seg en mann på lensmannskontoret i Fjell. Han hadde kjøpt en skøyte av Lauritz Telle i Telavåg, men mente seg snytt på handlen. Skøyten var bunnrätten og sank. Selgeren nektet å yde ham erstatning og nå ville han anmelde ham for bedrageri. Som et ytterligere pressmiddel mot ham fortalte han lensmannen at Telle hadde ulovlig radioapparat. Lensmann Lie fikk overtalt ham til å skrive til Telle påny, så ville vel saken ordne seg. Det gikk en tid, men så kom mannen tilbake og var rasende. Telle hadde overhodet ikke svart ham og nå ville han anmelde ham for å ha ulovlig radioapparat. Kanskje han skulle melde det til sikkerhetspolitiet eller statspolitiet, sa han. Lensmannen hadde liten lyst til at han henvendte seg direkte til statspolitiet eftersom det vel da ville komme frem at han ikke hadde

(Forts. side 6)

Unge menn som rynter de måtte kjempe for England og eksilfolkene, men som nok ble dypt skuffet over det de opplevde.

«JUSTISMORD» — —

(Fort. fra side 5)

dødsdom, men likevel ble kritisert som justismord og omgjort til frifinnelse etter 12 år, med erstatning og honnør. Dommen skyldtes hat mot en jøde. Dorenfeldts ut-sagn sist i artikkelen er at «vi har meget eksakte lovregler om gjenopptagelse av straffesaker. Han sikter til straffeprosesslovens § 414, og anfører at «begjæring om gjenopptagelse av såvel påtalemyndighet som domstol blir grundig behandlet.» Herom er det imidlertid i Norge i dag stor tvil.

Det er en kjennsgjerning at flere norske er dømt etter anordninger fra den 7. juni 1940 til England flyktede norske regjering som illegalt fant seg berettiget til endog å utstede anordninger om dødsstraff for medlemskap i det politiske parti NASJONAL SAMLING, skjønt dødsstraff ikke var tillatt i norsk straffelov. Derfor forandret norsk eksilregjering i London norsk straffelovs § 86 fra livsvarig som høyeste straff til dødsstraff, og endret innholdet i paragrafen til å gjelde politisk medlemskap istedenfor det «at yde Fienden Bistand». Norge hadde ingen «Fiende» da anordningen ble gitt, men var vitterlig okkupert med plikt for okkupanten til å respektere norsk lov og opprettholde ro og orden etter Haaganordningen av 1907, Artikkel 43, vedtatt av både Norge (Norsk Lovtidende 1910, side 500), Tyskland og de fleste europeiske land. Artikel 50 forbyr fellesstraff, noe Londonanordningene nettopp var. Norsk Grunnlov bestemmer dessuten i § 49: «Kongen kan give og ophæve Anordninger, der angaa Handel, Told, Næringsveie og Politii», men altså ikke krigsbestemmelser som Londonanordningene angikk. § 17 bestemte også: «dog maa de ikke stride mod Konstituti-onen og de af Storthinget givne Love». Men eksilregjeringen neglisjerte alle disse legale forbud og blir selvfølgelig ikke legal lovgiver ved å flykte fra landet istedenfor å følge også internasjonal rett i det England som selv nøye vokter «Bostedets Lov» og foraktet den norske eksilregjering som misbrukte gjesteoppholdet til å gi lovbestemmelser mot den norske befolkning som forble i fedrelandet, og som var i strid med bl. a. den britiske «Oppenheims International Law», bind I, 7. utg., s. 251, noten som benekter at Storbritannia var alliert med Norge under annen verdenskrig, den usannhet som det såkalte rettsoppgjør er bygget på. Oppenheim, s. 254

sier også at et okkupert lands straffelov forblir gjeldende.

Rettsoppjøret startet med dødsdommen over den unge Reidar Haaland 12. 7. 1945, skjønt han ikke ble medlem av NS før i desember 1940, og dødsdommen gjaldt den i London ulovlig endrede norske straffelovs § 86 «under en Krig hvori Norge deltaget». Krigen var imidlertid avsluttet 7. juni 1940 ved Kongens og regjeringens «befaling» til den norske overkommando, general Ruge, om «å innstille fiendtlighetene». I Trondheim kapitulerte ifølge avtalen «samtlige norske stridskrefter» og Norge forpliktet seg til å anse våpenedleggelsen gjeldende for den pågående verdenskrigs varighet. Det var en reell, men ikke formell fredsavtale, og DAGBLADET skrev da også 10. juni 1940: «Fred i Norge» ifølge «meldingen fra den norske overkommando». De fleste aviser skrev om krigsopphør, men regjeringen satte seg ut over egen medvirkning til krigsopphør for å lede kritikken over det man uriktig betraktet som en tapt krig (men som jo var en gjensidig overenskomst) over på Nasjonal Samling, et i 1934 godkjent minoritetsparti som ivrig hadde arbeidet for et bedre forsvar, noe som antagelig ville ha hindret okkupasjonen hvis det var blitt fulgt.

Kongen tok konsekvensen av okkupasjonen og takket 26. august 1940 Administrasjonsrådet for å ha oppnådd «ro og orden» og for å ha opptrådt «som mellommenn mellom de nåværende makt-havere og befolkningen i Norge». Da eksilregjeringen ved sine anordninger fikk uroen til å vokse i Norge uttalte Kongen i rikstelefonen 24. desember 1940: «Det som kanskje smerter meg mest av alt, er den uvæpnede borgerkrig som nå pågår hjemme i Norge.» Jfr. Sommerfeldts «Kong Haakon VII Taler», side 38 og 40, utgitt i 1947 med Kongens godkjennelse.

Stortinget kritiserte også Londonanordningene. Stortingsproposisjon nr. 83 (-51) bestemte således: «Ingen skal straffes for en handling eller unnlattelse som på den tid den ble begått ikke var straffbar etter nasjonal eller internasjonal rett.» Dette gjør i virkeligheten alle landssvikdommene til justismord. Jfr. straffelovens § 3. Men Stortinget gjør intet for å få sitt påbud gjennomført ved alle de gjenopptagelses-søknader som uten videre nektes fordi det er åpenbart at praktisk talt alle de ille-

galt dømte er uskyldige og dommene ulovlige, nesten forbryterske. Christophersens appell er derfor særlig aktuell idag og kritikken vokser.

Selvfølgelig er norsk retts-skandale en skjendsel og den forverres stadig ved at Norge ikke gjør som Frankrike i Dreyfussaken og rydder opp i uhumskheten. Av utlendinger er det ikke bare Ralph Hewins som i bøker og artikler holder kritikken levende. Vi har også uheldige nordmenn som har av-sagt sin dom om «retts»-opp-gjøret. Professor, dr. juris Jon Skeie skrev før Haalanddommen ble av-sagt at alle anordninger fra London var ulovlige og at Landsvikanordningen av 15. desember 1944 var «den største rettsløshet i Norges historie». Jeg nevner også blant de mange kritikere advokat Sverre Hartmann, som i 1970 utga «Søkelys på 1940» med skriftlige bevis for fortelser og forfalskninger som den norske eksilregjering og dens forsvarere har prestert. Han er statsstipendiat i historie.

Londonanordningene ble ikke lagt til grunn for noen dom i de 5 okkupasjons-årene og ble ikke anerkjent i Norge eller England av andre enn de uromakere som Kong Haakon 24. desember 1940 betegnet som borgerkrigere. Etter opphøret av den tyske okkupasjon fikk man fra 8. mai 1945 en alliert okkupasjon i henhold til norske og allierte avtaler av 16. mai 1944 «om sivil administrasjon og jurisdiksjon i norske områder befridd av allierte styrker» (først offentliggjort side 139 i Utenriksdepartementets «Overenskomster med fremmede Stater» i januar 1950). Det kom da for dagen at det 14. mai var avholdt et jurist-møte med deltagere fra en angivelig høyesterett, som anførte Norge som fritt 8. mai 1945 istedenfor at det var okkupert, men nå av de allierte. De forhenværende, 4—5 år tidligere selvoppsagte høyesterettsdommere hevdet at man trass i denne nye okkupasjon var alliert og således medseirer i en norsk-tysk krig som først opphørte 8. mai 1945 istedenfor altså 7. juni 1940. På nevnte møte innsatte de selvoppsagte seg selv som Høyesterett, skjønt de også helt legalt var avsatt av okkupanten og erstattet med en ny norsk Høyesterett som man arresterte etter møtet 14. mai 1945.

Alt dette var ulovlig. Like-så at den ulovlige Høyesterett godtok de illegale Londonanordninger som legale. Hvorefter de selv og andre

TELAVÅG — —

(Fort. fra side 5)

meldt videre dette med det ulovlige radioapparat, og han påtok seg derfor å skrive anmeldelsen for anmelderen og sendte den til statspolitiet. Så ble gjort, via Hordaland politikammer, og dermed forsvinder den virkelige årsak til Telavågaffæren ut av bildet, såvidt vi vet som «god nordmann».

Hos statspolitiet i Bergen så man ikke på anmeldelsen som noen affære av betydning. Den ble liggende der uten at man gjorde noe med den. Imidlertid skulle statspolitibetjent B... en vakker dag på en liten ferietur med fiske og da han skulle på de trakter ble det sendt med ham den gamle anmeldelsen til undersøkelsen. Det tyske sikkerhetspoliti var overhodet ikke koblet inn i denne affæren. Da B... imidlertid lot seg frakte over vågen til Lauritz Telle ble han av fergemannen tatt for englandsfarer eftersom han hadde på seg ryggsekk. Han var meget løsmunnet og sa at det skulle gå en ny båt til England om noen dage, og B... fikk en beklemmende følelse av at han var dumpet opp i et ordentlig vepsebol. Og følelsen av fare ga seg ikke da han kom frem til Lauritz Telle heller. Han ble mønstret inngående og hørte at det var folk også oppe på loftet. Han fant det tryggest fortsatt å la det gå for at han var Englandsfarer og avtalte med Telle at han skulle komme tilbake om to dager. Forøvrig ville Telle på død og liv presentere ham for to andre flyktninger som oppholdt seg på loftet, men dette fikk han da avverget.

B... var sterkt i beråd med hva han nå skulle gjøre. Hele situasjonen var ham sterkt ubehagelig, men som gammel politimann syntes han ikke han kunne la være å melde fra det som hadde hendt og hvorfor han altså ikke hadde kunnet utføre det oppdrag han hadde om etterforskning i forbindelse med radioapparatet. Han ga pr. telefon rapport til sin avdeling i Bergen, altså til statspolitiet, og bad om forholdsordre. Etter en tids forløp kom det beskjed om at «de kommer» og gikk ut fra at det var de to kolleger på statspolitikontoret. Da de kom frem til Fjell, hvor B... oppholdt seg, men hvor lensmann Lie overhodet ikke var tilstede da han var borte på tjenestereise, viste det seg at det også var to tyske offiserer med. Det ble av tyskerne bestemt at man skulle dra ut med en tysk motorbåt

dømte etter disse ulovlige anordninger.

for å se på sakene. B... var med og sammen med ham ialt 8 mann iberegnet båten fører og en matros. Tre av deltagerne — alle fra statspolitiet — var nordmenn.

I Telavåg gikk 5 mann opp til huset hvor Lauritz Telle bodde mens B... ble sittende utenfor på en knaus. Han hørte noen «bankende lyder» inne fra huset og en av tyskerne kom tumlende ut av døren og fortalte at han selv var såret og at hans to tyske kamerater var skutt ned. Han skjønte da at de bankende lyder var pistol-skudd. Han løp opp til huset og fant der to døde tyskere og to englandsfarere som det fremdeles var liv i. Det ble sendt bud etter lege. Så kom det også stormende opp mot huset 9—10 tyske marinesoldater fra en minesveiper som tilfeldigvis lå for anker i nærheten. De omringet huset. Men da hadde altså allerede tyskeren Seyfart alene nedkjempet de to englandsfarerne som hadde skutt ned hans kamerater uten varsel.

Vi skal ikke her komme nærmere inn på den videre utvikling, men nevner bare kortelig at det i forbindelse med etterforskningen ble funnet store lagre av våpen og sprengstoff. Noe som alt ialt førte til det f. eks. SKATTKISTA forteller om Telavågaffæren: «— — og som hevnt brente tyskerne hele bebyggelsen og alle fiskebåtene, slaktet ned buskape og sendte alle menn mellom 16 og 56 år, ialt 71, til konsentrasjonsleiren Sachsenhausen i Tyskland.»

Det var naturligvis ilde nok, men det var jo krig og de ansvarlige var vel klar over hva de utsatte seg selv og andre for. Og under enhver omstendighet må lensmann Per Lie og hans avdøde hustru vel nå en gang for alle være rensset for de beskyldninger geskjeftige skrivekarle og lettvinde «samtidshistorikere» har reist mot dem i offentlige skrifter.

Per Lie: Sannheten om Telavåg. Eget forlag.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Karl Johansgt. 23 — IV, tilv.

Telefon 33 49 00

VI OPPFORDRER

alle som er interessert i nøktern historieskrivning til å sende inn aviser, klipp, bøker, dokumenter m.v. som kan belyse tiden fra 1930 og senere til

INSTITUTT FOR SAMTIDSHISTORIE
Tostrups gt. 29 — Oslo 2
Tlf. 44 68 83

Quisling og Europas samling — —

(Forts. fra side 5)

føles i særlig grad tragisk i vårt land som er så nær beslektet både med Storbritannia og Tyskland.

Deres erklæring av 30. september 1938 (Münchenforliket) angående forholdet mellom England og Tyskland, og dets betydning for Europas fredlige utvikling, gjorde et sterkt inntrykk her og vi er overbeviste om at det spørsmål som det gjelder idag er å redde Europa og sivilisasjonen ved fred med Tyskland i Deres erklærings ånd.

Den eneste positive vei til å virkeliggjøre dette er sammenmelting av britiske, franske og tyske interesser i en føderasjon av Europa etter initiativ av Storbritannia for å skape interessefelleskap og samarbeide nyttig for alle parter.

Under disse omstendigheter og i betraktning av de lidelser som krigen bringer også over de nøytrale nordiske land, appellerer jeg ærbødighet til Deres umåtelige autoritet og ansvar og tillater meg å foreslå

— at den britiske regjering i samhøve med den prøvede metoden for føderasjonen av Amerika, Syd-Afrika og Australia innbyr hver europeisk stat til å velge 10 representanter til en kongress som har i oppdrag å forberede en konstitusjon for et SAMVELDE av de europeiske nasjoner, å forelegge til godkjenning eller forkastelse ved folkeavstemning i hvert land.

De er den eneste statsmann som på det nåværende tidspunkt kan bringe Europa tilbake til fred og fornuft.»

Det er vel høyst tvilsomt om Chamberlain virkelig var den sterke statsmann som Quisling trodde. Iallfall ble han, forøvrig etter at Norge direkte var blitt trukket inn i verdenskrigen (brorkrigen) takket være nettopp Storbritannia, erstattet av den politiske eventyrer Churchill, som såvissst ikke tenkte hverken på fred eller på samling av Europa. Han fortsatte den gamle britiske politikken med Splitt og Hersk, dette å alliere seg med den nest sterkeste militærmakt i Europa for å knekke den sterkeste kontinentalmakten. I dette tilfelle en allianse med Sovjetsamveldet for å knekke Tyskland — og med det resultat alle nå kan se: England redusert til en 2.klasses makt med et tapt imperium og to tredjeparter av Europa under sovjetasiatisk herredømme. Mens Rest-Europa står under en permanent trussel fra den veldigste militære landmakt verden noen gang har kjent. Og snart en ditto sjømakt.

Efter at utviklingen selv hadde gjort det umulig for Quisling å kunne påvirke England forsøkte han med

sine forslag til en **Europapakt** å gjøre sin innfylltelse gjeldende overfor tyskerne for å trygge Norges og de europeiske nasjoners nasjonale eksistens. Det var flere utkast til en slik pakt og ett av dem ble også trykt i et antall av ca. 20 eksemplarer. Trass i dette var det ikke mulig for Quisling å få fremlagt sitt utkast under rettsaken i 1945.

Den kopi det har lyktes FOLK OG LAND å oppspore skal vi gjengi her tilslutt. Det kan imidlertid være grunn til å peke på at da Quislings håp om en fredslutning med Tyskland innen krigens avslutning brast, gjorde Quisling et siste forsøk på å løse både dette og den gamle tanke om en europeisk samling gjennom å få tysk tilslutning til sitt forslag om en Europapakt for det Europa som fremsto etter krigen. Forslaget bærer, som en vil se, i noen grad preget av de forhold som rådet da det ble fremlagt. Også dette forslag ble begravet av en av de mange tyske myndigheter som med Terboven i spissen fikk hånd om utkastet. Det som bare er kjent av få er imidlertid at Quisling heller ikke da oppga sitt arbeide og sin plan. Bak tyskernes rygg og under stor personlig risiko sendte han ut representanter til en rekke av de andre okkuperte land for å skaffe tilslutning til planen og på den måte øve et sterkere press på de avgjørende tyske myndigheter. Sammenbruddet på frontene stanset også disse bestrebelsene.

Quislings utkast til en Europapakt

For å beskytte Europa, tjene de europeiske folks velferd, fremme en rettfærdig ordning og varig fred for Europa, slutter europeiske stater denne pakt.

Statene som hver for seg forblir selvstendige, er følgende: Det Stortyske Riket med Böhmen og Mähren, Polen, Norge, Danmark, Sverige, Frankrike, Belgia, Nederland, Italia, Ungarn, Slovakia, Romania, Kroatia, Serbia, Bulgaria, Grekenland og Albania.

Artikkel 1

Der opprettes et forbund mellom de europeiske stater med en forbundsprezident, og med en EUROPEISK KONGRESS som den sentrale og øverste forbindelsesinstans.

Dette forbund bærer navnet: Det Europeiske Folkefelleskap.

Den europeiske Kongress skal bestå av regjeringssjefene (henholdsvis varamenn for samme) for de europe-

iske stater som kommer i betraktning, alle med en eller flere ministre fra sine regjeringer, eller andre oppnevnte delegerte, i overensstemmelse med vedkommende statslover.

Alle stater skal ha minimum to, maksimum syv deltagere i Kongressen.

Artikkel 2

Den europeiske Kongress skal bestå av regjeringssjefene i de tilsluttede stater. Kongressen velger president for hvert kalenderår såvel som en fast generalsekretær for de forvaltningsmessige og utøvende saker. President, visepresident og generalsekretær utgjør Kongressens presidium.

Artikkel 3

Alle delegasjoner inntar sin plass i den Europeiske Kongress som representanter for fullstendig likeberettede og selvstendige stater. Ved beslutninger som krever avstemning har medlemsstatene en stemme hver. Stemmeiflertall har bindende virkning for alle paktens medlemmer. Ved stemmelikhet er presidentens stemme avgjørende.

Artikkel 4

Som medlemmer av den Europeiske Kongress har hver enkelt av regjeringssjefene direkte forbindelse med Forbundsprezidenten, Kongressprezidenten og generalsekretæren. Vedkommende regjeringssjefer, henholdsvis Forbundsprezident, Kongressprezident eller generalsekretær, bestemmer selv hvilke spørsmål som skal tas opp på denne måte.

Artikkel 5

Sete for den Europeiske Kongress skal være Wien, såfremt ikke Kongressen selv fatter annen beslutning.

Artikkel 6

Den Europeiske Kongress fastsetter et reglement for saksbehandling, danner en sentralkomité for den vanlige ledelse av organisasjonsarbeidet og andre nødvendige komitéer, og organiserer et generalsekretariat for løpende og utøvende saker. I alle komitéer skal vanligvis foruten Tyskland minst fire stater være representert. Innen alle komitéer har hvert medlem en stemme.

Artikkel 7

Den Europeiske Kongress holder som regel sitt plenumsmøte hvert år, i september, overordentlige møter hvis forbundsprezidenten finner det hensiktsmessig eller hvis minst en tredjedel av medlemmene ønsker det.

Forbundsprezidenten sammenkaller, åpner og avslutter Kongressen efter at forhandlingene er avsluttet.

Artikkel 8

For å sikre kontinuitet i arbeidet for den Europeiske Kongress, for å ha den nødvendige stadig tilstedeværende ledelse i viktige spørsmål av felles interesse, utpeker regjeringssjefene hver en fast eller midlertidig stedfortreder ved Kongressen. Disse representerer sin regjeringssjef mens han er borte i tiden mellom møtene i Kongressen.

Artikkel 9

Som grunnleggende prinsipp for den europeiske nyordning gjelder at hver europeisk stat beholder sin fulle selvstendighet i indre anliggender. Med hensyn til forsvar, utenrikspolitikk og økonomiske spørsmål, skal der dannes en sentral fellesorganisasjon som skal ha til oppgave å koordinere de enkelte staters virksomhet på disse områder.

Enhver stat er forpliktet til å oppheve eller forandre de av sine lover og forordninger som ikke er i overensstemmelse med denne pakt. Gyldigheten av regionale overenskomster innenfor den europeiske nyordning (f. eks. mellom de norske og germanske riker) blir ikke berørt av denne pakt. De må dog ikke stride mot paktens prinsipper.

I alle andre spørsmål, unnatt de felles anliggender som er bestemt i denne pakt, eller blir besluttet av denne pakt, gjelder i hver stat dens selvstendige og egenartede statsforfatning og styre, egen lovgivning, jurisdiksjon og egne institusjoner.

Artikkel 10

De utgifter som arbeidet i den Europeiske Kongress medfører fordeles på deltagerne i forhold til folketallet i vedkommende stat, regnet i hele millioner, og oversjøiske besiddelser ikke medregnet. Kongressen kan utskrive disse kvoter med direkte skatt på statsborgerne i vedkommende stater, og om nødvendig inndrive gjeld ved panting.

Artikkel 11

Ved forandring av denne overenskomst kreves to tredjedels flertall ved avstemning blant paktens medlemmer.

Artikkel 12

Denne pakt trer i kraft straks den er ratifisert av det Stortyske Riket og andre frie europeiske stater. De øvrige europeiske stater blir automatisk opptatt som medlemmer av paktens når deres regjeringer ratifiserer den.

★

Så får da våre lesere selv avgjøre hvorvidt den Romaunion man idag blir presentert, denne utelukkende økonomiske sammenslutning — noe som jo ligger i navnet EEC eller for den saks skyld i Fellesmarkedet — kan være noen brukbar vei mot det europeiske fellesskap Quisling tenkte seg og trakk opp retningslinjene for. Som man vil se tok hans Europapakt sikte på samarbeide om forsvar og utenrikspolitikk og «økonomiske spørsmål» ble bare nevnt som tillegg til dette. Nevner noen idag at Romaunionen kan utvikle seg til noe slikt, så skriker jo som kjent alle «europeerne» opp som stukne griser.

Men under enhver omstendighet, så er altså tanken om et slikt samlet og samvirkende Europa først og fremst Quislings. Den ble fostret og fremmet av ham for årtier siden og var hans store kongstanke. Det bør man være store nok og ærlige nok til å innrømme idag på hvilken side man enn står i dagens strid om måten tanken kan realiseres på.

Det foranstående er ellers i store trekk bygget på en artikkel i FOLK OG LAND senhøstes 1958, skrevet av signaturen M.Ø.S.

Før ungdommen

(Forts. fra side 4)

ender av den egentlige nordiske nasjonale sosialisme. De er iferd med å viske ut sin nasjonale identitet og bli offer for en, for Norden, farlig asiatsk-«isme».

Selvsagt er det hele satt på spissen. Norges fremtid er ikke bare inndelt i tapere, resignerte demokrater og maoister. Ikke bare — men mange nok til at den demokratiske dødslinjen kan få fortsette. Vi får bare håpe at ungdommens søken ikke blir hindret av lynol og resignasjon. Før eller siden vil de nå målet. De vil igjen føle stolthet overfor sitt land og føle solidaritet med sitt folk. Da er de blitt nasjonale sosialister. En ny ungdom vil stryke sniffekluten fra demokratiets flaggstang og igjen heise det røde, det hvite og det blå.

Ros og Ris

Det er gledelig å kunne konstatere at ungdomsstoffet i «Folk & Land» er viet såpass stor spalteplass, sammenlignet med bare et par år tilbake. Dette viser at avisens ledelse i høyeste grad er mottakelig for unge menneskers synspunkter. Stoff om aktuelle politiske og kulturelle emner fanger interesse hos mange, og avisen vil be-

(Forts. side 8)

Trygve Gran — —

(Forts. fra side 1)

Ponting) og utsagnene fra veteraner (Gran og Sir Raymond Priestley, 85 år) var umaken verd og uhyre interessant.)

Trygve Gran «stjal» faktisk bildet. The Observer skrev: «Gjennom øynene til Trygve Gran, nordmannen som fant likene, bare 13 miles fra en forsyningsleir, og andre som hadde del i ekspedisjonen, ble Scott og hans ledsageres siste dage bragt tillive igjen på den mest rørende måte.»

The Daily Telegraph skrev også: «Trygve Gran var rørende trass i en vanskelig uttale.»

The Daily Mail skrev med referanse til Trygve Gran: «Det var en god weekend for det tidlige kinematografkamera, som på toppen av historien om Scott viste Tolstoy's død.»

The Radio Times ga Gran honnør for hans beskjedenhet med disse linjer: «Han har nølt med å snakke om sine Scott-erfaringer på engelsk. Han tillot ikke at hans egen personlige beretning ble oversatt fra norsk og offentliggjort her (England) fordi det var et britisk foretagende og 'Jeg var utlending, og det ville ikke være riktig av meg å stjele noe av deres heder'. Men han beretter om det øyeblikk med skjebnesvanger oppdagelse som om det permanent hadde satt arr i erindringen.»

Avisen tilføyet: «Erfaringen under denne ekspedisjon i hans tidlige manndom (22 år) har vært drivkraften i Trygve Grans liv hele tiden siden. Forsiktighet har aldri vært hans vis. 'Jeg har alltid følt at vi alltid må tøy oss selv, aldri være fornøyd med det vi tror er vår begrensning. Uten risiko kan vi aldri fastslå hvor langt vårt legeme og vår tanke kan bringe oss'. Et glimt av den gnistrende ungdom, fremdeles ufordunklet, kom frem da han talte om sitt senere liv.»

Gran tilføyet i intervjuet: «Jeg har alltid likt britene fordi de tar sjanser, men kalkulerer dem først.» Han refererte til sin innrulling i RFC. Med hensyn til tyskerne, sa han: «Jeg hatet ikke tyskerne og jeg ønsket ikke å slippe bomber på dem. Så fikk jeg meg overført til en skvadron som fløy lavt, som strøk langs bakken for å ødelegge deres fly på bakken.»

Efter krigen møtte han Hermann Göring i Tyskland og de sammenlignet sine notater. De fant ut at de måtte ha kjempet mot hverandre og at Gran nesten sikkert hadde skutt ned Göring.

Sir Raymond Priestley, som var med Shackleton og Scott-ekspedisjonene i 1903-

HOVEDØYA SOM SELVSTENDIG STAT!

Lenge leve galskapen, får man trang til å si når man leser et underlig blad som er blitt oss tilsendt og som heter «Laser-Strålen». Vi vet ikke hvilke galninger det er som står bak dette blad, men som utgiver er oppført «Fri verden» med en postbokadresse. Først berettes det om «det første kollektivsamfunn i den nye verdensivilisasjon. Det viser seg at dette samfunn består av et dusin mennesker som har skaffet seg et småbruk og der lever av milde gaver og det man håper å kunne dyrke. Og dem om det, det varer sikkert ikke så lenge. Det er da heller ikke dette vi betegner som galskap, men det

skriftet slår opp på siste side om en forestående okkupasjon av Hovedøya like utenfor Oslo! Det skal nærmere bestemt skje 3. juni førstkommende og man regner visst med at politiet her som sa ofte eller vil forholde seg passivt. Folk oppfordres til å følge med ut på Hovedøya 3. juni. Så skal Hovedøya «erklæres fri og uavhengig» med sikte på å bli et oppholdssted for de mange som ikke «ønsker å være underlagt Romatraktaten ved medlemskap i Fellesskapet.» Videre heter det: «Fra klokken 15.17 skal Romatraktaten stemples ugyldig av alle som er tilstede på øya. Hovedøyas grunnlov skal leses opp kl. 18.14, og Hovedøyas flagg skal heises

13 som geolog, nevnte Grans politiske rulleblad under annen verdenskrig, som er vel kjent blant innvierte oppdagere og flyvere, uten å legge ham det til last.

Som Gran sa til the Radio Times: «Vi hadde intet å slåss med — ingen kanoner, intet tren.» Denne sannhet godtas av hans britiske beundrere, venner og bekjente og viser således at England — om ikke Norge — kan være storsinnet mot dem som ikke likte den skjebnesvangre Nygaardsregjeringen og ingen respekt hadde for dens opptreden i eksil.

Intervjuet sluttet med de tapre ord: «Eventyr er sin egen belønning. Noen sier at den (Scott-ekspedisjonen) delvis var en fiasko fordi han ikke nådde polen først. Men det var en seier. Fordi de menn som deltok i den ikke ble slått av noe annet annet enn lykken og været. Selv sviktet de ikke.»

Denne film ble sett av omkring 12 millioner mennesker og Grans ridderlige holdning i den skaffet Norge mange nye venner. Det viste også at ikke alle de som «kom ut på den gale siden» var foraktelige slik som «rettsoppgjøret» og dets efterslett vil ha oss til å tro. Flere briter kjenner og respekterer faktisk major Trygve Gran DFC bedre idag enn andre nålevende nordmenn med unntagelse av Thor Heyerdahl.

Sir Raymond Priestley fortalte hvorledes han og Gran hadde utvekslet hilsner hvert år, bortsett fra under siste krig, på årsdagen for da de plantet det britiske og det norske flagg på toppen av Mount Erebus, den 13.350

fot høye aktive vulkanen i Antarktis.

Sir Vivian Fuchs, lederen for ekspedisjonen som først krysset det antarktiske kontinent, kom for å hilse Gran, som bemerket: «De fullførte det verk Scott begynte med motorsleder.»

Gran var innbudt til et middagsselskap for eliten i Kringkastingshuset og de andre gjester var forbauset over hvorledes han kunne fortsette den livlige samtale ved midnattstider i hans høye alder, efter å ha stått opp kl. 6 i Norge, fløyet til London og ha blitt intervjuet hele kvelden.

Dagen efter premieren var han også innbudt til å tale ved Wellington College, den høyeste britiske militærskole, til minne om Captain Lawrence E. G. («Titus») Oates, denne «meget tapre herre», som frivillig gikk fra Scotts telt ut i snestormen for å spare mat og brensel for sine kamerater.

Trygve Grans markerte ansikt og åpne blikk, rammet inn i hans gamle grå skilue og et rødt, strikket skjerf, som ble vist på front-siden i the Radio Times og ble sett i lange filmsekvenser, vil fra nå av bli husket i Storbritannia med stor aktelse i mange kommende år.

Minnesmerker over hans Nordsjø-flyvning er reist i Cruden Bay, Aberdeen og Sola flyplass, Stavanger, men som en berømt britisk flyver sa: «Det er sannelig på tide at «Trigger» får en norsk dekorasjon til å bære sammen med hans DFC.»

Det er aldri for sent å bøte på noe, som ordsproget sier.

Robin Hood

kl. 19.05. Øya er da offentlig erklært uavhengig. Efterpå kan man feire og overnatte på øya.» Er det ikke plass ledig på en eller annen anstalt for sinnslidende? Og vil det ikke være fornuftig av politiet å gripe inn i tide mot dette farlige vrøvl?

*

GÖRINGS BIL TIL SALGS

En eller annen geskjeftig engelsk mann som var med på å okkupere Tyskland har tydeligvis rappet med seg Görings bil og har fått lov til å beholde den. Nå bekjentgjøres den imidlertid tilsalgs i England for en pris av 270 000 kroner. Prisen skyldes at den altså har tilhørt Göring. Det dreier seg om en Mercedes Benz 1943 modell, som veier hele fem tonn. Den har skuddsikre ruter, berettes det. Ialt ble det bygget fem slike biler. De andre tilhørte Hitler, president Ryti i Finland, Portugals Salazar og en ubenevnt. Det skal nå bare være Görings bil igjen av de 5.

*

ENNI 947 TYSKERE I PRAG!

Efter oppgaver fra Prager statistiske kontor bor det idag fremdeles 947 tyskere i Prag, av en befolkning på 1,1 millioner. Det er vel rime-

For ungdommen

(Forts. fra side 7)

stemt få en større lesekrete, noe som den utvilsomt er tjent med. Unge nasjonalsinnede mennesker er rede til å føre kampen mot urett og politisk forfalskning videre. Det er ungdommen man må satse på.

Jeg vil i denne anledning få lov å takke redaktøren av ungdomsspalten, Erik Rune Hansen, for den innsats han gjør og den aktivitet han viser, både når det gjelder arbeidet i «Folk & Land» og Nasjonal Ungdomsfylking (NUF). Nevnte person har skrevet mange interessante artikler og innlegg i «Folk og Land», og la derfor ham være et forbilde.

Det jeg vil fram til er at det fremdeles er altfor mange passive skribenter blant den yngre generasjon. Mange unge hevder at avisen er kjedelig og lite aktuell, javel, men hvorfor ikke prøve å rette på dette ved å vise litt aktivitet! Dere er med på å bestemme hvordan avisen skal se ut. Passivitet løser ikke problemet.

Doffen

lig at det oppgitte tall er noe for lavt, men likevel er det klart at det har skjedd en voldsom tilbakegang i det tyske befolkningselement, noe som jo ikke skal forbause noen efter de morderiske eksesser i 1945 og utdrivningen av alle tyskere man kom over. Prag var jo en tysk bystiftelse med opprinnelig ren tysk befolkning. Efterhvert strømmet det imidlertid tsjekkere til, men ennå i midten av forrige århundre var Prag en overveiende tysk by. I 1857 var andelen den tyske befolkning 51 %. Siden 1861 kom kommuneforvaltningen på tsjekkiske hender. I 1910 var andelen av tyskere sunket til 10,5 % og 1921 var den gått tilbake til 4,5 %. Mordene i 1945 besørget resten.

MATFISK TILBYS

Ferskfisk, Torsk iset pr. kg	kr. 2,90
Ditto saltet	» » » 5,—
Fersk Torskefilet med skinn	» » » 6,—
Ditto saltet	» » » 10,—
Rogn fersk	» » » 3,—
Ditto sukkersaltet for kaviar	» » » 4,—
Torsketingler, ferske	» » » 3,—
Ditto saltet	» » » 4,50
Torskehoder, kjaker fersk	» » » 1,50
Ditto saltet	» » » 2,—
Sunmager av Torsk saltet	» » » 3,—
Tørfisktorsk til lute-fisk	» » » 10,—

Alle priser inkl. emballasje fob. pluss moms

Skriv eller ring

GOTFRED ANGELSEN
8363 Tangstad i Lofoten
Telefon 2109 d.

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 — Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontoret stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet efter forutgående avtale.

Abonnementspriser 1972:

Kr. 60,— pr. år, kr. 30,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 35,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 70,— pr. år, kr. 35,— pr. halvår.

Bruk postgironr.: 16 450

Løssalg kr. 2,—

Utgiver A/S FOLK OG LAND

Viking Boktrykkeri, Oslo